

Magdalena Płotka

Sprawozdanie z konferencji 46th International Congress on Medieval Studies

Studia Philosophiae Christianae 47/3, 131-134

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MAGDALENA PŁOTKA

Katedra Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej WFCh, UKSW

**SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI:
46TH INTERNATIONAL CONGRESS
ON MEDIEVAL STUDIES, WESTERN MICHIGAN
UNIVERSITY, USA, 12-15 MAJA 2011 R.**

W dniach 12–15 maja 2011 r. na Western Michigan University (USA) odbył się międzynarodowy kongres pt. *The 46th Congress on Medieval Studies*. Kongres na WMU stanowi coroczną okazję do spotkania ponad 3000 badaczy średniowiecza z całego świata. Obejmuje ponad 500 sekcji, *workshopów*, ekspozycji wydawniczych oraz wykładów panelowych¹.

Tematyka tegorocznego kongresu obejmowała takie dyscypliny mediewistyki, jak historia sztuki, historia literatury, architektura, teologia, językoznawstwo, a także filozofia oraz szeroko rozumiane badania *gender* (na uwagę zasługuje sekcja *Men, Marriage and the Family in the Middle Ages*, zorganizowana przez Wydział Historii Yale University). Niezwykła ilość sekcji i wykładów o problematyce genderowej w średniowieczu (w Polsce ta gałąź mediewistyki nie jest jeszcze mocno rozwinięta) może obrazować popularność, jaką cieszą się tego typu badania nad średniowieczem w USA.

Wśród sekcji tematycznych Kongresu poświęconych filozofii średniowiecznej należy wymienić przede wszystkim szereg referatów poświęconych myśli św. Tomasza z Akwinu. Mediewiści prezentowali

¹ Dziękuję Księdzu Rektorowi prof. dr hab. Janowi Przybyłowskiemu, Księdzu Dziekanowi prof. dr hab. Janowi Krokosowi, a także prof. dr hab. Arturowi Andrzejukowi za wsparcie i pomoc, bez których mój wyjazd na kongres nie byłby możliwy. Chciałabym także podziękować Towarzystwu Naukowemu Warszawskiemu za przyznanie mi stypendium konferencyjnego na wyjazd do USA.

rozmaite wątki filozofii Akwinaty: od metodologicznych zagadnień uprawiania teologii (sekcja *The Theological Methodologies of Thomas Aquinas*), przez rozmaite zagadnienia moralne (sekcja *Aquinas: God and Morality*) i metafizyczne (sekcja *Philosophy of Aquinas*). Należy zwrócić uwagę na te sekcje Kongresu, których organizatorem było towarzystwo naukowe *Centre of Thomistic Studies* z siedzibą w Sydney (Australia). W ramach sekcji *Aquinas: God and Morality* jednym z prelegentów był profesor James Carey, który zaprezentował referat pt. *Aquinas, Duns Scotus and Gregory Palamas on Simplicity of God*. Dyskusja, która była jedną z najgorętszych debat Kongresu, a którą wywołał referat Careya dotyczyła kontrowersyjnego zagadnienia potencjalności w Bogu w kontekście Bożego Stworzenia. Carey przedstawił poglądy Akwinaty na naturę Boga, kontrastując je z poglądami Jana Dunsza Szkota oraz bizantyjskiego filozofa i teologa Grzegorza Palamasa. Kolejnym znaczącym wystąpieniem był referat Nathana R. Strunka pt. *The Doctrine of Transcendentals*. Tematyka transcendentálnego aspektu prawdy okazała się bardzo popularnym wśród amerykańskich badaczy problemem. Ponadto na uwagę zasługuje sekcja: *Know Thyself: Memory and Self-Knowledge in Augustine and Aquinas*. W tej sekcji ogłoszono szereg referatów poświęconych tematyce samopoznania i pamięci: Georgiana Huian z Uniwersytetu w Bukareszcie zaprezentowała referat dotyczący roli serca w procesie samopoznania u św. Augustyna (*The role of the heart in the process of self-knowledge in Augustine's Writings*), Thomas Losoncy wystąpił z tematem uzasadnienia samobójstwa z myśli św. Augustyna (*Augustine on the Suicide's Reasoning*), Magdalena Płotka zaprezentowała problem podmiotowości moralnej jako podstawy samopoznania w myśli św. Tomasza z Akwinu (*Moral Subjectivity as the Basis of Self-Cognition in Thomas Aquinas's Thought*). Głównym celem referatu Płotki było wykazanie, iż problem poznania samego siebie w filozofii św. Tomasza z Akwinu rozpatrywany na gruncie rozumu praktycznego (samopoznanie byłoby wówczas zagadnieniem natury praktycznej) omija zarzut regresu w nieskończoność. Ten zarzut może pojawić się, jeżeli samopoznanie ujmować na płaszczyźnie rozumu teoretycznego. Referat wywołał szereg pytań, które koncentrowały się na problemie natury samego rozumu praktycznego.

W drugiej części sekcji zaprezentowano kolejne cztery referaty, z których na uwagę zasługuje referat przedstawiony przez Therese Scarpelli Cory, omawiający interesujący problem jedności świadomości w myśli św. Augustyna i Tomasza, oraz referat Jamie Spiering, która wystąpiła z tematem dotyczącym pamięci rzeczy zmysłowych (*Augustine, Thomas and the Memory of Things Sensed*). Celem referatu Cory była próba odpowiedzi na pytanie, co sprawia, że poszczególne cechy świadomości wydają się jednością. Zamiarem prelegentki było także zarysowanie tomistycznej koncepcji „ja”, co zresztą wywołało dyskusje, koncentrujące się również na problemie zasadności stawiania „kartezjańskich” pytań filozofii Tomasza z Akwinu.

Prócz sekcji poświęconych problematyce myśli tomistycznej, można wymienić także sekcję zorganizowaną przez prestiżowe amerykańskie towarzystwo naukowe *Society of the Medieval Logic* pt. *Medieval Skepticism*. W ramach tej sekcji Profesor Henrik Lagerlund z uniwersytetu Western Ontario przedstawił niezwykle ciekawy (i zdaje się najbardziej oczekiwany na Konresie) referat zatytułowany *The Turn to Epistemology*. Lagerlund w swoim wystąpieniu omówił szereg czynników, które jego zdaniem przyczyniły się do obserwowanego na przełomie XIII i XIV wieku zwrocie ku epistemologii. Wśród przyczyn tego zjawiska wymienił, po pierwsze, ogólny krytycyzm arystotelesowskiej metafizyki, po drugie, nowe teorie metafizyczne XIV wieku (Lagerlund zwrócił uwagę głównie na nowe teorie modalności wypracowane przez Jana Dunsza Szkota), po trzecie, reinterpretację arystotelesowskiej teorii poznania (zdaniem samego Lagerlunda owa reinterpretacja jest nieporozumieniem wynikłym z niezrozumienia Arystotelesa) oraz po czwarte, teorię treści mentalnych. Niezwykle drobiazgowy i rzetelny referat Henrika Lagerlunda wywołał wiele pytań i zaowocował żywą dyskusją. W sekcji *Medieval Skepticism* wystąpił także Anoiné Côté z referatem pt. *Aquinas and Skeptical Challenge*. Côté w swoim referacie argumentował, dlaczego epistemologiczna teoria Akwinaty jest odporna na zarzut sceptycyzmu. Konkluzją referatu było stwierdzenie, że w pismach św. Tomasza z Akwinu nie pojawia się żadnego typu argument znany jako „odrzuć sceptycyzm”, ponieważ Tomasza teoria poznania zmysłowego nie pozwala w ogóle na pojawienie się argumentu sceptycznego. Mimo że dział Kongresu poświęcony średnio-

wiecznemu sceptycyzmowi obejmował zaledwie dwa referaty (Côté oraz Lagerlund), to jednak okazał się jedną z najbardziej ciekawych oraz owocnych naukowo sekcji całej konferencji.

Ponadto filozofii średniowiecznej poświęcone były sekcje *The Making a Political Thought*, *The Life and Work of St. Anselm*, *Nature and Word in Medieval Philosophy* oraz *Catherine of Siena: life and work*.

Kongres w Kalamazoo niewątpliwie stanowił ważne wydarzenie w naukowym świecie mediewistyki. Bogactwo tematyki kilkuset przedstawionych podczas konferencji referatów sprawił, że udział w *46th International Congress on Medieval Studies* okazał się niezwykle owocną płaszczyzną wymiany myśli mediewistów reprezentujących bardzo różne wątki badań nad średniowieczem.

Antropologia, red. S. Janeczek, Seria: *Dydaktyka filozofii*, t. 1, WN KUL, Lublin 2010, ss.289.

Recenzowana publikacja jest pierwszym tomem z planowanej serii wydawniczej poświęconej dydaktyce poszczególnych dyscyplin filozofii, ujmowanych w aspekcie ich związków ze światopoglądem chrześcijańskim. W ramach tej inicjatywy podjęty został temat nauczania antropologii filozoficznej w katolickich uczelniach wyższych. Zawarte w poszczególnych opracowaniach podstawowe informacje mają służyć zachęcić do sięgania po specjalistyczną literaturę.

Jak możemy się dowiedzieć z pierwszych stron recenzowanej książki, głównym celem, jaki przyświecał autorom, było przygotowanie tematycznie spójnej pozycji książkowej, dotyczącej problematyki antropologicznej, a skierowanej zarówno do wykładowców akademickich, jak i studentów.

We wprowadzeniu do omawianej publikacji zawarto *Słowo przewodniczącego Rady Naukowej Episkopatu Polski* ks. bp. prof. Andrzeja Dziuby oraz *Przedmowę* przygotowaną przez redaktora tomu ks. prof. Stanisława Janeczka. Jak zauważa A. Dziuba: „Od dłuższego już czasu wzrasta w Polsce zapotrzebowanie na rzetelne wprowadzenia do fi-